

runt ab exterminatore. Neque detraxeritis. . . . A

loquendo adiutorem et defensorem justitiæ se esse cognoscit, gaudeat et Deo gratias agat et, ipso auxiliante, perseveret usque in finem; quia non qui cæperit, sed qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit: qui vero per superbiam, inobedientiam, vel invidiam adiutorem vel vicarium esse se sentit diaboli, doleat de præterito, caveat de futuro, et per humilitatem construat quod per superbiam tyrannidem destruxerat; mitiget mansuetudo quod malitia vel inobedientia exasperaverat, charitatis dulcedo componat; et dum adhuc anima illa tenebrosa quæ diabolo servire consueverat in isto mortali corpore retinetur, remedium sibi in die necessitatis acquirat, ut de sinistra translatus in dexteram cum ovibus Christi audire mereatur: *Venite, benedicti, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.* Et licet hæc ita sint, fratres dilectissimi, hoc tamen oportet ut nec boni de sanctis meritis extollantur, nec illi qui mali fuerunt nimia desperatione frangantur, sed illi humiliter perseverent in bonis, et isti cito corrigantur a malis, ut cum dies iudicii venerit et bonos coronare possit vita integra. . . .

HOMILIA.

Doctrina abbatis Maurii de his qui in cuenobiis sunt.

In primis quidem si cæperit homo semetipsum agnoscere, cur creatus sit, et quæsierit factorem suum Deum, tunc incipit pœnitentiam super his quæ commisit in tempore negligentiae suæ. Et sic demum benignus Deus dat illi tristitiam pro peccatis, et post hæc iterum pro sua benignitate donat illi afflictionem corporis, jejunia et vigiliis et orationum instantiam, et contemptum mundi, ut libens illatas injurias sufferat, et in odium habeat omne refrigerium corporale, et diligat planctum magis quam risum. Post hæc, tribuit illi desiderium planctus et fletus, atque humilitatem cordis, ut trabem oculi sui consideret, non alterius festucam nitatur eruere; et dicat semper: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum contra me est semper (Psal. L).* Et ut diei exitus sui memor sit, et quomodo in conspectu Dei occurrurus sit, sed et iudicia et pœnas describat in conspectu mentis suæ, nec non etiam meritos honores qui dantur sanctis. Si autem viderit quia hæc illi suavia sunt, tentat eum si abrenuntiat voluntatibus suis, et resistit adversus impugnationes hujus mundi principis, qui vinxerat eum prius esca variæ delectationis quæ mollire facit eum, ut rursus prope modum vincere queat. Sed et lassitudinem corporis et desiderii longinquitatem, dicentibus illi cogitationibus suis, Quanto temporis spatio hunc laborem sufferre poteris? Et quia ardui laboris sit ut mereatur quis habitatorem Deum habere, præsertim tu qui multa peccasti: et quanta tibi possunt a Deo remitti peccata? Si autem cognoverit quia cor illius firmum est in timore Dei et non dimittit locum suum, sed fortiter resistit cogitationibus, tunc veniunt illi sub occasione justitiæ cogitationes, dicentes: Peccasti quidem, sed pœnitentiam egisti, jam sanctus es, et læcunt illum recordari quorundam hominum peccata qui non egerunt pœnitentiam, superseminantes illi in corde vanam gloriam. Non solum vero hoc, sed etiam faciunt quosdam homines laudare eum subdole, et provocare ad opera quæ ferre non potest, immittentes illi cogitationes in animam non valescenti et non bibendi, nec non et vigiliarum, et multa alia quæ dicere longum est. Et facilitatem ei ad hæc perficienda tribuunt, si quomodo eum ad hæc alliciant, præsertim Scriptura et dicente: *Ne declinaveris ad dexteram nec ad sinistram, sed rectum iter ingredi (Deut. v. xvii).* Si autem benignus Deus perspexerit quia nulli horum acquievit cor ipsius, di-

cente David et de hujusmodi tentationibus significante: *Probasti cor meum, et visitasti nocte; igne me examinasti, et non est inventa in me iniquitas (Psal. xvi).* Et hoc perspicendum cur in nocte dixerit et non in die; videlicet quia circumventiones inimicorum sunt, sicut beatus Paulus dicit, *non esse nos filios tenebrarum, sed lucis, quia filius Dei dies est, diabolus vero nocti assimilatur (I Thess. v).* Si vero hæc omnia bella supergressa fuerit anima, tunc incipiunt se illi immittere adversæ [adversariæ] cogitationes, fornicationis desiderium, et nefandum stuprum puerorum. In his igitur omnibus infirmatur anima et cor tabescit, ut impossibilia sibi credat esse custodiam castitatis, subjungentes illi, ut dixi, temporis prolixitatem, virtutem laboris. Et quia grande sit onus ipsarum et importabile, subjungentes illi infirmitatem corporis et fragilitatem naturæ. Si autem ad has impugnationes non lassaverit, tunc benignus et misericors Deus immittit illi virtutem sanctam, et confirmat cor ipsius, et dat illi lætitiæ et refrigerium et possibilitatem, ut fortior inimicis inveniat, ut illorum adversus eum impugnatio non prævaleat, timentes eam quæ inhabitat in eo virtutem. Sicut sanctus Apostolus dicit, *contendite et accipietis virtutem.* Hæc quippe est virtus de qua beatus Petrus ait: *Hæreditatem incorruptam, et immarcescibilem, conservatam in cælis, qui in virtute Dei custodimini per fidem (I Petr. i).* Tunc benignus et clemens Deus, si viderit quia cor ipsius corroboratum est super inimicos suos, paulatim subtrahit virtutem quæ illi opulabatur, et concedit inimicis impugnare eum variis concupiscentiis carnis, nec non vanæ gloriæ, cupiditatis, et superbiæ, et cæterarum quæ ad perditionem pertrahunt, et prope modum assimilatur navi quæ sine gubernaculo in scopulis huc illucque offendit. Cum autem cor illius emarcuerit in his, ut ita dicam, et defecerit ad singula tentamenta inimici, tunc Deus amator hominum, curam habens creaturæ suæ, immittit illi sanctam virtutem, et confirmat eum, subjiciens cor et animam et corpus ipsius, et omnia viscera ejus sub jugo Paraclæti, ipso Domino dicente: *Tollite jugum meum super vos, et discite a me quia mitis sum et humilis corde (Matth. xi).* Et sic demum benignus ille Deus incipit adaperire oculos cordis ipsius, ut intelligat quoniam ipse est qui confirmat eum; et tunc vere incipit homo vere nosse honorem dare Deo, cum omni humilitate et gratiarum actione, sicut David dicit: *Sacrificium Deo spiritus contribulatus (Psal. L).* et mansuetudo efficitur cordium. Cum igitur in his omnibus fuerit probatus, tunc incipit illi Spiritus sanctus revelare celestia: hoc est quæ sanctis jure meritoque debentur, et his qui sperant super misericordiâ ejus. Et tunc reputat homo secum illud apostolicum dicens: *Quis non sunt condignæ passionis hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis (Rom. viii).* Et illud Davidis: *Quid enim mihi restat in cælo, et a te quid volui super terram (Psal. lxxii)?* Hoc est: o Domine, quanta mihi paraveras in cælo, et ego quid a te querebam in vita mortali? Et sic revelata illi sunt tormenta quæ passuri sunt peccatores, et multa alia quæ nunc tacente vir sanctus intelligit. Post hæc vero omnia, incipit Paraclætos inire pactum cum puritate cordis ipsius, et animæ firmitate, et sanctitate corporis, et cum spiritu humilitatis facit eum supergrosi omnem creaturam, et ut non loquatur os ejus opera hominum, et ut recta oculis suis videat, et ori suo custodiam ponat, et iter rectum faciat gressibus suis, et ut justitiam habeat manuum suarum, hoc est operum et orationis instantiam, nec non afflictionem corporis, et vigiliarum frequentiam. Et hæc disponit cum eo in mensuram et discretionem, et non in turbulentiam, sed in quietem. Si vero mens ipsius dispositionem Spiritus sancti contempserit, tunc virtus quæ in eo collata fuerat, discedit, et sic eadem pugna efficiuntur in corde ejus et conturbationes, et conturbat eum passiones corporis per momenta singula.

expugnatione inimici. Si autem conversum fuerit e-
 cius, et obtinerit præcepta Spiritus sancti, projecto
 Domini fiet super eum, et tunc homo agnoscit quia
 indesinenter adherere Deo bonum est. et quoniam
 in ipso est vita ejus, dicente David: *Clamavi ad te,
 et sanasti me.* Et iterum: *Quia apud te est fons vite
 (Psal. xxxiv).* Igitur secundum meum consilium, nisi
 homo grandem possederit humilitatem, que omnium
 virtutum culmen est, et custodiam posuerit ori suo
 et cordi timorem Dei, et in eo quod se probat extol-

lere cæteris non se præferat, tanquam aliquid boni
 fecerit, et injurias sibi illatas sufferat, et percussentem
 se maxillam alteram præbeat, et ut ad omne opus bonum
 velociter erumpat, et ut animam suam in manu
 portet, quasi quotidie moriturus, et ut vana ducat
 omnia que sub hoc sole cernuntur, et dicat: *Cupio
 dissolvi et esse cum Christo (Philip. i); et: Mihi vivere
 Christus est, et mori lucrum (Ibid.); non pe-
 terit præcepta servare Spiritus sancti.*

ANNO DOMINI DXLIX.

RUSTICUS

S. ROM. ECCLESIAE DIACONUS.

NOTITIA (ex Gallandio).

I. Pauca suppetunt quæ de Rustico S. R. E. dia-
 cono dicenda occurrunt, nec aliunde repetenda quam
 ex Vigilii papæ sententia in eundem Rusticum et
 Sebastianum ejus collegam lata, quæ inter acta con-
 c. lii generalis v referatur, collationi 7 intertexta (a). Quod
 quidem jam antea præstitero viri doctissimi, Baro-
 nius (b), Norisius (c) et Pagius (d); quos proinde
 presso pede assectati, ejusmodi narrationem institui-
 mus. Vigilii itaque Consantinopoli synodo habita,
 et diuturnioris in urbe regia moræ impatiens, quin
 et imperatoris Justiniani violentiis fractus, judicatum
 scripsit in quo hactenus propugnata tria Capitula,
 mutata postea sententia, damnavit, hac tamen clan-
 sula adjecta, *Salva in omnibus reverentia synodi Chal-
 cedonensis.* Id vero contigit currente anno 548. Vi-
 gilii tunc aderant Rusticus et Sebastianus, doctissimi
 Romanæ Ecclesiæ diaconi: quorum prior, pontificis
 nepos, lecto judicato, palam professus est: *Melius
 feri non potuit quam quod factum est judicatum;* pos-
 terior vero, *De cælo judicatum ordinatum,* ait.

II. At vero iidem diaconi, magni illi paulo ante
 judicati præcones, ab Africanis mox impulsu, adver-
 sus ipsum Vigilium rebellarunt. Id vero imprimis
 molitus est Felix Gylliani monasterii in Africa hegu-
 meni, qui hanc ob causam Constantinopolim se con-
 tulerat; et licet hic primum a laudatis Vigilii papæ
 diaconis rejectus fuisset, eo quod ipsius pontificis
 communionem vitaret; dolo tamen ipsius Felicis ac
 persuasionibus victi, exeunte hoc ipso anno 548 a
 priore sententia discessere, ac perfrecta fronte a Vi-
 gilii communionem segregati, litteras quaquaversum
 diaeminarunt quibus significabant, Vigilium atiquid

B *scripsisse quod reperitur adversum definitioni sanctæ
 Chalcedonensis synodi, prout in scripto contra eodem
 anathemate loquitur ipsemet Vigilii.* Hinc vero un-
 dique ad episcopis orthodoxis querelarum plenæ ad
 eundem pontificem epistolæ scriptæ, maximamque
 fuit in Ecclesia schisma conflatum.

III. Quamobrem intelligens Vigilii in grave dam-
 num vertere totius Ecclesiæ unitatis, si tantis malis
 occurrere diutius differret, justa adversus eosdem
 diaconos qui hostium numerum auxere, indignatione
 commotus, ubi ad meliorem frugem eos reverti nolle
 cognovit, utrumque anathemate percussum dignitate
 ac gradu submovit. Vigilii censuram, cujus fit mentio
 in epistola Justiniani ad v synodum, recitat Baro-
 nius (e), eamque illigat anno 550. Neque aliter Pa-
 gius (f), qui præterea, ex litteris Vigilii ad Valenti-
 nianum episcopum Tomitanum a Baronio relatis (g),
 eandem depositionis sententiam latam fuisse ante
 diem 18 mensis Martii ejusdem anni 550 jure arguit
 ubi et disputat contra Garnerium, qui id contigisse
 anno superiore 549 contendit (h). At Norisius licet
 non repugnare se Baronio testes: tamen sententiam
 sibi minus probatam innuere videtur (i). Quid vero
 exinde Rustico evenerit, eum in exilium jubente
 Justiniano fuisse deportatum cum Felice Afro tradit
 Sirmondus (j), quod nimirum v synodo scriptis suis
 obtrecent. Quam in sententiam Victorem Turo-
 nensem sic loquentem inducit: « Post consulatum
 Basilii V. C. 48 (anno scilicet 557), Felix hegumenus
 monasterii Gylliani in exilio apud Sinopem de hac
 vita migravit ad Dominum. » Verum hic nulla Rustici
 menti. Sed respexerit vir doctissimus ad ea quæ

(a) Concil. tom. VI, pag. 183, edit. 1 Ven. Labb.

(b) Baron. ad ann. 550 §§ 15 seqq.

(c) Noris. Dissert. hist. de syn. v, cap. 4.

(d) Pagi. ad ann. 548, §§ 5 seqq.

(e) Baron. ad ann. 550, § 16.

(f) Pagi. ad ann. 550, §§ 4 et 5.

(g) Baron. ad ann. 550, § 2.

(h) Garn. Dissert. de v synod. cap. 5, § 9, et in
 Auctar. Theodor. pag. 521, num. 111.

(i) Noris. l. c., tom. I, pag. 598.

(j) Siru. in notis ad Facund. lib. contra Mocian.,
 sub iuit.